

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1939

LJUBLJANA, V JULIJU 1939

ŠTEV. 7-8

Dr. Anton Korošec, častni občan 322 slovenskih občin.

»Kdor tovega vse, celó žiolenje za brate, ta nosi v srcu pogum, porojen iz vroče ljubezni do naroda in domovine. Kdor je voditelj in zgled, nikoli ne išče sebe, išče le blagor naroda. Dela nenehoma, upa brezpogojno, ob neuspehih trpi in čaka, a vedno brez miru v trudu za narod. Narodu razdaja sebe: svoje srce, svoj up, svoje napore in vse, kar ima.

Tako je bilo in je žiolenje moža, ki je od prvih korakov v javnost stal v najbolj vročih borbah za pravdo slovenskega naroda; stal je neomajno kot naš Triglav, čuječ kot jasnovidni politik, zvest veri svojih očetov, požrtvovalen in nesebičen, ki je s toplim srcem in odprto dlanjo delil vsem in vsakemu, pravičen in velikodušen tudi do nasprotnika. Ta javni delavec, ki je sprejel trdo dediščino po svojem najboljšem prijatelju dr. Janezu Evangelistu Kreku,

*ste Vi, gospod minister in predsednik
dr. Anton Korošec.*

Ta knjiga, v kateri je obraz in srce našega slovenskega naroda, naj je dokaz, da je Vaše delo obrodilo sad, ljubezen rodila ljubezen in ste postali last vsega slovenskega naroda, njegov voditelj in za vse čase zgled vsakemu delavcu za javni blagor.«

Tako se glasi posvetilo in uvod knjigi, ki so jo izročili zastopniki slovenskih občin dne 11. junija letos na najslovesnejši način voditelju slovenskega naroda dr. Antonu Korošču. Dolžnost nam je, da se na kratko tudi v »Samoupravi« spominjamo tega velikega dogodka, o katerem so podrobnejše poročali že dnevniki. Saj gre ne samo za skupen uraden akt 322 občin, ki so bile izvolile dr. Korošca za svojega častnega člana, temveč za vprav zgodo-

vinski akt slovenskega naroda, zastopanega pri izročitveni svečanosti, nemalo pa tudi za uspelo organizacijsko delo Županske zveze, ki je razkropljene posamezne izvolitve, kakršne bi bile ostale v javnosti brez večjega odmeva, zbrala, jih povezala v enoto in jim dala značaj mogočne narodne manifestacije.

Bilo je ob 11. dopoldne, ko smo župani po končanem občnem zboru — o tem poročamo na drugem mestu — stopili v veliko dvorano hotela Uniona in zavzeli za nas rezervirana mesta. Dvorana, z zelenjem in državnimi zastavami lepo okrašena, je bila že polna. Zbralo se je predstavništvo slovenskega naroda, kakor se more zbrati le ob izrednih, redkih prilikah. Minister, ban, senatorji in narodni poslanci, zastopniki pokrajinskih in krajevnih oblastev, župani vseh mestnih in ogromne večine podeželskih občin, člani mestnega sveta ljubljanskega, zastopniki kulturnih, gospodarskih in stanovskih organizacij ter mnogo občinstva iz vseh slojev naroda, ki je prihitelo, da vidi svojega prijatelja in vodnika ter prisostvuje izročitvi največjega odlikovanja, ki ga more narod komu dati. Na okrašenem odru, pod veliko sliko kralja Petra in sredi zastav in narodnih noš, je pričakoval slavljenca odbor Županske zveze. Na levi strani odra pa je čakalo nanj, obdano od skupine žen v narodnih nošah, naše darilo: iz domačih lesov luksuzno izdelana omarica, okrašena s pozlačenimi okovi in slovenskim grbom, krasen izdelek domače umetnostne obrti, na omarici pa v usnje in pergament luksuzno vezana velika knjiga, sestojeca iz listin častnega občanstva, izvornih del naših umetnikov, po večini g. prof. Kregarja. Ker bo Županska zveze izdala majhen spominski album s fotografskimi reprodukcijami teh del, knjige ne bomo bliže opisovali.

Godba, pevski zbor in narodne noše so dale svečanosti pristno slovensko narodno obeležje. Neka domačnost je bila v velikem prostoru in veselo pričakovanje se je bralo z lica slehernega. Bilo je razpoloženje ne kakor ob pričakovanju visoke tuje osebe, temveč človeka, ki je zrasel iz naroda samega in je ostal njegov in ki mu je ta narod z vso dušo vdan. Ko je slavljenec vstopil, ga je sprejela dvorana z navdušenjem, kakršnega pero, vajeno le uradnih poročil, sploh ne more opisati.

Z državno himno se je slovesnost pričela. Ko je načelnik Županske zveze gosp. Nande Novak po daljšem, lepem nagovoru peljal slavljenca k omarici in mu diplomsko knjigo ob čestitanju vsega odbora izročil, vzklikanja v dvorani ni hotelo biti konec. Dr. Korošec se je, mnogokrat prekinjen, vidno vzradoščen zahvalil občinam in županom za izvolitev, poudarjajoč v svojem govoru pomen samouprave za slovenski narod in važni položaj, ki ga župani v tej samoupravi in v zgodovini našega naroda zavzemajo. Pomembnih govorov, ki so bili ta dan govorjeni, zaradi pomanjkanja prostora žal ne moremo priobčiti. Sicer pa smo jih slišali sami in prinesli so jih v celoti dnevnik. Ob koncu je načelnik Županske zveze slavljenca še iskreno čestital h godu, ki ga je ta imel praznovati naslednji dan.

Slovesnost, ki je trajala približno eno uro, se je končala s himno »Hej Slovenci« in navdušenim vzklikanjem kralju, domovini in slavljenču, ki so ga ovacije množice spremljale prav do izhoda.

Bila je lepa in pristržna slovesnost, ki nam bo ostala trajno v spominu. Prenešeni po zvočnikih na cesto in po radiofonski postaji v svet, so ji mogli prisostvovati tudi vsi tisti, ki se je niso utegnili neposredno udeležiti.

Kaj pa je z ostalimi 85 občinami, bo vprašal kdo, kje so pa te ostale? No, nekaj je tako imenovanih »opozicijskih« občin, saj smo v demokratični državi. Nekaj občin se iz Bog ve katerih razlogov ni priključilo skupni akciji, temveč so šle ločeno svojo lastno pot. Nekaj pa je onih neizogibnih zamudnikov, ki vedno vse zamudijo, tudi zgodovinsko važne prilike. Ni jim v čast njihova ne-discipliniranost ali nezavednost, v zlo pa se jim ne bo štela, saj je slavljenec sam rekel, da jim niti najmanj ne zamerja. Županska zveza ni nikogar silila. Izvolitev naj bi bila spontan izraz volje naroda, ki je pač že z impozantno izvolitvijo v 322 občinah jasno pokazal, da zna ceniti nevenljive zasluge, ki jih ima dr. Korošec zanj.

Dr. Fran Ogrin:

Ustroj državnega organizma.

(Nadaljevanje.)

Ministrstvom podrejena oblastva in organi.

Naravno je, da ministrstvo ne more samo neposredno opravljati vseh poslov, ki spadajo v njegovo področje. Zato so poklicana nižja oblastva in organi z določenim stvarnim in krajevnim delokrogom, ki so razmeščeni po vsej državi. Ta oblastva in organi pa so dvojne vrste. Eni upravljajo posle, ki spadajo v sestav več ministrstev, drugi samo posle enega ministrstva. Tako imamo oblastva občine in oblastva (organe) posebne (specialne) uprave.

Obča uprava.

Obča uprava obsega vse posle razen onih, ki so po zakonih dodeljeni v pristojnost sodišč, finančnih in vojaških oblastev, dalje ne obsega onih poslov, ki imajo komercialni ali tehnični značaj in nastopa država v njih le kot podjetnik (železnice, pošta).

Temeljno organizacijo in pristojnost občin upravnih oblastev določujejo tile zakoni:

Zakon o notranji upravi z dne 19. VI. 1929, Službene novine z dne 21. VI. (Uradni list iz leta 1929, št. 313/76), izpremenjen

in dopolnjen z zakoni z dne 19. X. 1929, z dne 30. VII. 1930 ter z dne 17. X. 1930; zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. X. 1929, Službene novine z dne 4. in 5. X. (Uradni list št. 399/100); zakon o banski upravi z dne 7. XI. 1929 (Uradni list št. 1/1) s poznejšimi dodatnimi izpremembami.

Te zakone bom obravnaval drugega za drugim, najprej pa podajam pregled sledečih skupnih določb teh zakonov.

Oblastva, ki opravljajo vse posle, ki spadajo po gornji opredelitvi v občo upravo, se nazivajo občna upravna oblastva. Ta oblastva so: banske uprave, uprava mesta Beograda, sreska načelstva in sreske izpostave, ki opravljajo v razbremenitev sreskih načelstev odrejene posle za določen okoliš, in mestna poglavarstva (prej mestni magistrati). Slednja so organizirana po zakonu o mestnih občinah. V večjih mestih (prej mesta z lastnim statutom in kraljevska svobodna mesta: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, Sarajevo, Skoplje itd.). Delokrog sreskih načelstev in mestnih poglavarstev je isti, v kolikor niso kaki posli, n. pr. del policije, preneseni na kako drugo oblastvo (na bansko upravo, upravo policije, sresko načelstvo). Omejeno stvarno področje gre posebnim državnim krajevnim policijskim oblastvom, ki so ustanovljena na sedežih banovin in v važnejših krajih, to so: uprava mesta Beograda kot policijsko oddeljenje, uprava policije (na sedežih banskih uprav), predstojništva mestne policije (v Mariboru, Celju), policijski komisariati, železniški in obmejni policijski komisariati.

Široko stvarno področje, vršeč velik del obče uprave, imajo občine.

Državna občna upravna oblastva (nazivajo se tudi politična ali policijska upravna oblastva, kar pa z ozirom na obseg njih poslov ni primeren izraz) so službeno podrejena notranjemu ministru: po svojih poslih pa pristojnemu strokovnemu ministru: notranjemu, kmetijskemu, trgovinskemu itd. Poleg stvarne pristojnosti jim je odrejena še krajevna pristojnost, t. j. svoje posle vrše v določenih okoliših (v banovinah, srezih).

1. Banovine in banska uprava.

Vsa država je razdeljena na velike upravne edinice, na devet banovin, ki so v njih sestav prešle prejšnje oblasti. Te banovine so:

1. dravska s sedežem v Ljubljani,
2. savska s sedežem v Zagrebu,
3. vrbaska s sedežem v Banja Luki,
4. primorska s sedežem v Splitu,
5. drinska s sedežem v Sarajevu,
6. zetska s sedežem na Cetinju,
7. dunavska s sedežem v Novem Sadu,
8. moravska s sedežem v Nišu,

9. vardarska s sedežem v Skoplju;
mesto Beograd z Zemunom in Pančevom pa sestavlja posebno upravno celoto, ki se nazivlje »uprava mesta Beograda«.

Banovinam pripadajoče ozemlje je določeno z ustavo in z zakonom o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja.

Banovina je samoupravno telo, predstavlja joče novo upravno enoto v teritorialnem in premoženjsko-upravnem smislu, banska uprava pa je organizirano državno oblastvo v njej. Prejšnja oblastna imovina ni namreč prešla na državo, ampak na banovino kot novo pravno osebo. Ta vrši finančne in upravne posle glede gospodarskih, humanitarnih, zdravstvenih, socialnih, prometnih in splošnih kulturnih potreb prebivalstva v banovinskem območju. Banovino kot pravno osebo predstavlja ban, ki upravlja tudi njeno imovino.

Razločevati imamo tedaj dvojne posle: posle občne uprave in banovinske posle (posle banovinskega področja). Prve in deloma druge vrše uslužbenci banske uprave, torej državni uslužbenci, v ostalem pa vrše banovinske posle posebni banovinski uslužbenci. Ti so nameščeni zlasti na banovinskih posestvih (Robež, Velika Loka, Ponoviče), v banovinskih podjetjih (Kranjske deželne elektrarne) ter v banovinskih zavodih in ustanovah (bolnice, kopalnišča, zdravilišča).

Zato se nazivajo ti obrati banovinski, n. pr. banovinska bolnica, banovinska kmetijska šola na Grmu itd.

Uslužbenci banske uprave se plačujejo po državnem, banovinski nameščenci pa po banovinskem proračunu. Ta obsega tedaj osebne in stvarne izdatke za gori omenjene potrebe (naloge). Odobrava ga finančno ministrstvo.

Uradniki banske uprave in banovinski uradniki imajo v splošnem glede službovanja enake pravice in dolžnosti. Oboji so službeno podrejeni banu.

Banovini in banski upravi načeluje ban, ki vrši najvišjo politično in občno upravo in je predstavnik kraljevske vlade v banovini. Obseg teh poslov je ogromen. K poslom bivših velikih županov so se pridružili mnogi, po ministrstvih odstopljeni posli (dekoncentracija), razen tega pa posli nekdanjih oblastnih in sreskih samouprav. Banova, oziroma banske uprave pristojnost je v področju občne uprave in banovine splošna in obsega vse posle, ako niso posamezni posli pridržani ministrstvom oziroma ne spadajo v pristojnost sreskih upravnih oblastev (sreskih načelstev).

Banska uprava odločuje dalje končno o pritožbah zoper odločbe upravnih oblastev I. stopnje; o pritožbah, ako odločuje ban v I. stopnji, pa odločuje pristojno ministrstvo.

Banu je prideljen kot pomožni organ banov pomočnik, ki opravlja odrejene posle, sicer pa nadomešča v vseh poslih bana,

kadar je odsoten. Banska uprava se deli na oddelke, odseke in razdelke (referate). Prvih je v dravski banovini osem:

1. občni oddelek (I.); 2. upravni oddelek (II.); 3. kmetijski oddelek (III.); 4. prosvetni oddelek (IV.); 5. tehnični oddelek (V.); 6. oddelek za socialno politiko in narodno zdravje (VI.); 7. finančni oddelek (VII.); 8. oddelek za trgovino, obrt in industrijo (VIII.).

Pristojnost oddelkov je v zakonu o banski upravi očrtana. Njim načelujejo načelniki, odsekom pa šefi.

Banovi posvetovalni organi so:

Banski svet kot nadomestilo za banovinski svet; banski sanitetni svet; poseben položaj zavzema banovinski šolski odbor. Člani teh odborov se imenujejo bodisi izmed zmožnih oseb iz naroda, bodisi iz staleža banovinskih uradnikov in strokovnih krogov.

2. Srezi in sreska uprava.

Obča uprava I. stopnje se vrši redoma po srezih. Sreska uprava kot urad se nazivlje sresko načelstvo (prej sresko poglavarstvo), načeluje pa mu sreski načelnik. Sreski načelnik je predstavnik vlade na srezu.

Za nadziranje oblastev občne uprave obstoje banski inspektorji, ki so pomožni banovi organi in nadzirajo sreske uprave in jim dajejo navodila, generalni inspektorji pri notranjem ministrstvu pa nadzirajo notranjo upravo vse države.

Sreski načelnik vodi občo upravo svojega sreza v prvi stopnji s prideljenimi pravnimi in strokovnimi referenti, ki so: prosvetni, zdravstveni, veterinarski, tehnični, šumarski, kmetijski in vojni referent, ter s pomožnim osebjem. Za delo je odgovoren skupno z referenti.

Sreska načelstva so službeno podrejena banu oz. banski upravi. Ta nadzira njih poslovanje in odloča o vloženi rednih in nadzorstvenih pritožbah zoper njihove upravne akte.

Pristojnost sreskih načelstev je podana po pozitivnih predpisih (zakonih in uredbah). Vobče spadajo v njih pristojnost vsi posli občne uprave razen onih, ki so s posebnimi predpisi dodeljeni banskim upravam ali pridržani ministrstvom. Njih pristojnost s temi omejitvami je tedaj splošna.

II.

ZAKON O NOTRANJI UPRAVI.

Prvi oddelek. Ustroj oblastev in organov.

1. Ministrstvo notranjih poslov.

Zakon o notranji upravi vsebuje odredbe o pristojnosti in poslovanju oblastev in organov, podrejenih ministrstvu notranjih poslov.

Pojem notranja uprava obsega vse posle, ki so dodeljeni v resor ministrstva notranjih poslov: skrb za javno, osebno in imovinsko varnost, moralo, red in mir v državi; državljanstvo, domovinstvo (članstvo), društva in shodi, občinske zadeve itd. Pojem občna uprava pa je bil že prej podan.

1.

Ustroj ministrstva notranjih poslov.

Ministrstvu načeljuje minister notranjih poslov, podpirata ga prvi in drugi pomočnik.

Ministrstvo notranjih poslov vodi kot vrhovno upravno oblastvo vse posle glede organiziranja upravnih oblastev, njih nadziranja in vrši sploh vrhovno vodstvo celokupne notranje uprave.

Neposredno izvrševanje upravnih poslov, v kolikor se tičejo uporabljanja zakonskih predpisov na konkretne primere na prvi stopnji, pa spada v pristojnost ministrstva samo, če zakon to odločanje izrecno pridržuje ministrstvu.

Ministrstvo za notranje posle ima sledeče oddelke:

- oddelek za državno zaščito (I.);
- oddelek za javno varnost (II.);
- upravni oddelek (III.);
- oddelek za samoupravo (IV.);
- oddelek za splošno državno statistiko (V.).

Prva dva oddelka sestavljata vrhovno policijsko upravo.

Razen tega obstoji pri ministrstvu notranjih poslov generalni inspektorat notranje uprave.

Za osebno občevarje z ministrom posluje kabinet ministra notranjih poslov, ki spada v sestav upravnega oddelka.

Posameznim oddelkom načeljujejo načelniki, odsekom pa šefi odsekov, razdelke vodijo referenti.

Pristojnost oddelkov je razvidna deloma že iz naslova, podrobno pa je orisana v čl. 8. do 13. zakona o notranji upravi.

2.

Organizacija občne uprave.

Občna uprava se vrši po banovinah, srezih in občinah.

Kolikor ni določeno drugače, vrši službene posle, ki presegajo teritorialno pristojnost enega sreskega oblastva, pristojni ban.

Posle občne uprave vrše državna oblastva notranje uprave. Za posamezne upravne stroke so jim dodeljeni strokovni organi.

Del občne uprave pa izvršujejo, kakor je bilo že povedano, tudi samoupravna oblastva (mestna poglavarstva in občine) in samoupravne naprave.

Državna upravna oblastva, ki vrše posle notranje in občne uprave, so bila že naštetja. Z ozirom na njihovo nad- in podrejenost so kraljevske banske uprave občna upravna oblastva

druge stopnje, uprava mesta Beograda, sreska načelstva in mestna poglavarstva pa občna upravna oblastva prve stopnje.

Nazivi občnih upravnih oblastev so uradno določeni. Kot uradi nosijo imena kraljevska banska uprava, uprava mesta Beograda, sresko načelstvo (ekspozitura sreskega načelstva), mestno poglavarstvo. Njih predstavniki pa se nazivljejo: ban, upravnik mesta Beograda, sreski načelnik, vodja ekspoziture, predsednik mestne občine.

Zgradbe uradov morajo nositi viden napis s službenim nazivom urada in državnim grbom.

Vsi pismeni akti morajo imeti podpis starešine ali njegovega namestnika in pečat oblastva. V pečatu je naveden službeni naziv in sedež oblastva in narisani državni grb.

Starešina občega upravnega oblastva in strokovni referentje.

Starešine občega upravnega oblastva vrše posle, ki spadajo v njih področje, samostalno ter so za nje osebno odgovorni, soodgovorni pa so tudi referentje. Starešino oblastva zastopa, ako je zadržan vršiti svojo dolžnost, po činu najstarejši politično-upravni uradnik.

Strokovni referentje, dodeljeni obćim upravnim oblastvom, so v vršenju svoje službene dolžnosti organi dotičnega oblastva. Svoje delo opravljajo po navodilih starešine občega upravnega oblastva, po katerem prejemajo tudi morebitna navodila resornega ministrstva.

Ker so strokovni referentje samo organi oblastva, smejo nastopati kot nosilci oblastva le, če jih je njihov starešina za to pooblastil; brez pooblastila pa samo, če je treba odvrniti neposredno nevarnost.

Strokovni referentje pa so v oddajanju strokovnih mnenj in zgolj tehničnem poslovanju samostalni, t. j., da nimajo glede predmetov iz svojega področja (iz svoje stroke) prejemati nikakih navodil od svojih predstojnikov. V takem primeru smejo torej zavzeti samostojno svoje stališče.

Orožništvo.

Za zunanjo službo javne varnosti in kot pomožni organi državnih oblastev notranje uprave za vzdrževanje javnega reda in čuvanje javnih koristi obstoji orožništvo.

Obćine.

Obćine upravljajo v svojem okolišu posle obće uprave (državne uprave) v prenesenem področju, samoupravne posle pa v lastnem področju. Natančnejše odredbe predpisuje zakon o obćinah z dne 14. marca 1933, Sl. list štev. 229/33, oz. zakon o mestnih obćinah z dne 22. julija 1934, Sl. list štev. 530/67.

Nadzorstvo.

Neposredno nadzorstvo nad poslovanjem podrejenih oblastev in organov vrši ban osebno ali pa po posebnih odposlancih. Ti pregledi so redni ali izredni.

Natančnejše odredbe o inspekciji oblastev obče uprave ter o pravicah in dolžnostih banskih inspektorjev predpisuje uredba ministra notranjih poslov z dne 4. oktobra 1937, Sl. Glasnik od 1. novembra 1937.

V tej uredbi je tudi določeno poslovanje generalnih inspektorjev ministrstva notranjih poslov. Oni imajo pravico za inspekcijo celokupne obče uprave in nadzirajo redoma kraljevske banske uprave in upravo mesta Beograda.

Področje bana in sreskega načelnika.

Določbe zakona o notranji upravi glede področja bana so nadomeščene z določbami zakona o banski upravi, ki ga bomo posebej obravnavali. O položaju in področju sreskega načelnika pa ima veljavne določbe zakon o notranji upravi. V tem pogledu navajam sledeče določbe:

Sreski načelnik je splošni upravni organ v mejah svoje pristojnosti. On mora skrbeti resno in odločno za državne koristi, na drugi strani pa se brigati za občo blaginjo v območju svojega sreza. V ta namen mora vzdrževati stalno zvezo s prebivalstvom in tako spoznavati njegove potrebe in želje ter podpirati njegove upravičene koristi na gospodarskem, socialnem in kulturnem polju. Zato odreja sreski načelnik v mejah svoje pristojnosti vse potrebno, kar zahtevajo državne in javne koristi. V primeru, da sam ni pristojen za odrejanje, pa stavi predloge in pobude na pristojnih mestih.

Ob elementarnih nezgodah je sreski načelnik pooblaščen, odrediti uporabo ljudskega dela in neizogibno potrebne ukrepe, da se odvrne nevarnost in rešijo oni, ki so v stiski.

Območje sreza, vzdrževanje prostorov.

Območje sreskega načelnika je srez, ki ima določeni sedež. Izpremembe območja in sedeža se vrše z zakonom.

Občina, ki je odrejena za sedež sreskega načelstva, mora dati s podporo ostalih občin tega sreza prikladne prostore za sresko načelstvo in trpeti tudi stroške za vzdrževanje. Za službene prostore pa je smatrati tudi stanovanje za sreskega načelnika in enega služitelja.

Minister za notranje posle določi v vsakem konkretnem primeru splošen obseg obveznosti in njih porazdelitev na posamezne občine.

Uradni dnevi.

Zaradi olajšanja poslovanja oziroma zmanjšanja stroškov za stranke se vršijo redni uradni dnevi, izven sedeža sreskega načelstva, kar se objavi na koncu leta za prihodnje leto.

Sreska ekspozitura (izpostava).

V večjih srezih sme ustanoviti minister notranjih poslov na predlog bana sporazumno z ministrom za finance in po odobritvi predsednika ministrskega sveta za kraje, oddaljene od sedeža, sreske ekspoziture. Ob ustanovitvi se odredi okoliš in stvarna pristojnost ekspozitur. Njen starešina in njemu podrejeno osebje ostane pod disciplinsko oblastjo sreskega načelnika.

Mestne občine.

Predsednik mestne občine je v vršenju poslov občne uprave organ notranje uprave; kot tak spada v ustroj notranje uprave z istim razmerjem kakor sreski načelnik in je disciplinsko odgovoren po predpisih zakona o notranji upravi.

Predsednik mestne občine je redoma pristojen za vse posle občne uprave I. stopnje, kolikor niso pridržani državnim oblastvom in organom. Posli službenega delokroga so naštetih v § 89. zakona o mestnih občinah.

5.

Krajevne policijske ustanove.

To so v prvi vrsti državna krajevna policijska oblastva. Ustanavljajo se z uredbo v velikih mestih in važnejših krajih. Ob ustanovitvi se določi vedno okoliš in po potrebi stvarno področje. To je v ostalem tudi že splošno določeno z uredbo o ustroju in področju uprave policije z dne 10. marca 1930, Ur. list štev. 198/43, in z uredbo o ustroju in področju predstojništva mestne policije z dne 8. oktobra 1929, Ur. list štev. 435/111.

Krajevnim policijskim oblastvom načelujejo vedno državni organi, za katere veljajo predpisi o odgovornosti po z. n. u. Njim so podrejeni vsi policijski organi, ki opravljajo policijsko službo v območju tega oblastva, najsi obremenjujejo državni ali občinski proračun. Glede materielnega prispevanja za krajevna policijska oblastva po občini in državi vsebuje zakon podrobnejše določbe.

Vrste državnih krajevnih policijskih oblastev.

Državna krajevna policijska oblastva so: 1. uprava mesta Beograda, kot policijsko oblastvo za okoliš Beograda in neposredno okolico; 2. uprava policije na sedežu banovin za območje banovinskih mest in najbližje okolice; 3. predstojništvo

mestne policije v mestih izven sedeža banovin; 4. policijski komisariat, ki se ustanovi z uredbo ministra notranjih poslov tam, kjer se pokaže potreba zaradi boljšega opravljanja določenih policijskih poslov (policijski komisariat, železniški in obmejni policijski komisariat, pristaniški, kopališki komisariat). Komisariatu načeljuje policijski komisar, ki je podrejen redoma kraljevski banski upravi. Isto velja za upravnika policije in za predstojnika mestne policije v mestih, ki vrše občo upravno oblast prve stopnje. Upravnik mesta Beograda pa je podrejen naravnost ministrstvu notranjih poslov.

Občina.

Za kraje, v katerih ne posluje državno krajevno policijsko oblastvo, je krajevno policijsko oblastvo občina.

Minister za notranje posle predpiše z uredbo, kako se vrši policijska služba v takih občinah.

Z ministrovno pooblastitvijo sme ban postaviti po izkazani potrebi v važnejših občinah za opravljanje policijskih poslov kvalificiranega referenta — občinskega oziroma mestnega kapetana. Njemu so podrejeni v takem primeru vsi občinski policijski organi, celotna policijska služba pa se opravlja po navodilih in pod nadzorstvom sreskega načelnika.

Občinski odbor more na osnovi § 82. zak. o občinah izdati v mejah svoje pristojnosti samostojno uredbo o upravljanju varnostne službe. Uredba dobi obvezno moč, ko jo odobri ban in ko se razglasi na običajni način. (Dalje sledi.)

Spomini na občinske revizije.

(Piše bivši občinski revizor F. K—n.)

Nihče ne more zanikati potrebo občinskih revizij, čeprav je nad občinami danes res veliko nadzorstva. No, reči pa je treba, da tam, kjer je red, se revizije ni treba bati. — Kako je bilo v tem pogledu v predvojni dobi, o tem bi rad napisal nekaj spominov. Resnično je vse to in v pouk naj bo mlajši generaciji.

Preden pa omenim nekaj zgledov, kako bi ne bilo smelo biti in kako naj nikdar ne bo pri upravi in vodstvu naših občin, naj omenjam, da občinske revizije niso nikaka iznajdba novejše dobe, marveč segajo nazaj do tistih časov, ko je svoječasna deželna avtonomija dala v lastni zakonodaji občinam njihove občinske rede (zakone). Od tedaj se je izvrševala poleg nadzorstva nad osnovno imovino občin tudi takozvana represivna kontrola. To se pravi: deželni odbori so imeli pravico, ob naznanjenih ali uradno opaženih nedostatkih, zlasti v denarnem poslovanju občin pošiljati svoje uradnike ali komisije, da napravijo

red. — Ta pravica jim je bila nešteto krat prisojena z raznimi razsodbami upravnega sodišča, ki je bilo tedaj samo eno za vso državo. V nekem konkretnem primeru je razsodilo to sodišče (20. 11. 1890, št. 3655), da je prepuščeno prostemu preudarku deželnega odbora, kako naj izvršuje svojo nadzorstveno pravico v okviru postavnih določil.

Na bivšem Koroškem so uradniki deželnega računovodstva vsako leto pri vseh občinah pregledali račune in denarno poslovanje. Na bivšem Štajerskem je bilo to vsakoletno pregledovanje naloženo okrajnim zastopom s posebnim zakonom. Ti zastopi so bili vmesna samoupravna ustanova kot nadzorstveno oblastvo nad občinami; podrejeni so bili deželnemu odboru, ki je bil seveda vrhovno nadzorstveno oblastvo nad njimi in nad občinami v vseh stvareh samoupravnega (lastnega) delokroga. Na bivšem Kranjskem so izvrševali občinske revizije uradniki deželnega tajništva, dokler ni bil poverjen ta posel posebnemu višjemu finančnemu uradniku, a kasneje zopet prenešen v delokrog deželnega tajništva.

Ko je prevzel v letih 1908/1909 deželno upravo v roke novi deželni odbor, izvoljen po novem zakonu o splošni, neposredni in tajni volivni pravici, je poleg uvedbe županskih tečajev sklenil na seji dne 2. julija 1910, da se vpeljejo r e d n e revizije občinskih uradov. S tem sklepom in s posebnim dekretom sem bil — pisec tega članka — pooblaščen za ta posel.

Naj mi bo torej oproščeno, da sem k spominom na razne dogodke pri revizijah in na ugotovitve nerednosti pripisal nekoliko daljši uvod, nego sem sploh nameraval. Vendar pa moram še pripomniti, da je sklenil deželni odbor kranjski ustanoviti poseben r e v i z i j s k i u r a d; saj ga je imela celó mala Solnograška. Do ustanovitve pa ob odporu nekih deželnih poslancev potem ni prišlo, češ da bi se to smatralo lahko za sekaturu županov. — Revizije takrat niso bile zamišljene kot zgolj računski posel, marveč so bile zasnovane prvenstveno kot organizatorično delo, ki naj dado organom samoupravnih teles smisel in sposobnost za komunalno delo, čut odgovornosti in potrebno samozavest. Tako so se razvile te revizije v p o u k, v predavanje in tolmačenje zakonov županom, občinskim tajnikom, pa tudi drugim zastopnikom občin. Lahko torej rečem, da je prešla slovenska občina že izoblikovana v našo novo državo. Tudi to se mi je zdelo vredno omeniti ob tej priliki.

Pri takratnem številu občin — saj jih je bilo samo na bivšem Kranjskem več, nego jih je danes v vsej Sloveniji — je bilo med pretežno večino dobrih in urejenih, pa vendarle tudi nekaj slabih.

V neki občini so izvolili župana, ki se je kasneje pokazal, da zaupanja ni bil vreden. Občinski odbor je pač slutil, da tudi pri denarnih poslih ni vse prav, a si ni znal pomagati, kako bi se znebil župana pred novimi volitvami. Ako bi pa ta še nadalje krmaril, bi bil prav gotovo zajadral na — suho, občini v kvar. Pozivu, da naj prostovoljno odstopi, se je župan samo rogal. Na

pomoč je moral priskočiti deželni odbor. Izvršil je po svojem odposlancu revizijo, ki je bila porazna za občino in za župana. Ali županskega stolčka župan še ni hotel zapustiti. Kaj storiti? Ni bilo drugega sredstva, nego da je po nasvetu odposlanca deželnega odbora večina občinskega odbora odšla od seje ter so nato občinski odborniki odložili svoje mandate in podali svoje ostavke pismeno.

Zaradi tega občinski odbor ni bil več sklepčen. Ker je bilo torej vsako delovanje onemogočeno, je bila oblast (takratna deželna vlada) prisiljena občinski odbor razpustiti in postaviti občini gerenta. Župana pa je že posebej nagradilo sodišče z nekaj meseci zapora, ker njegovo denarno poslovanje tudi s kazenskim zakonom ni bilo v skladu.

Zanimiv primer ne sicer zlonamernega poslovanja v splošnem, a vendar neizrekljivo lahkomišelnega, je nastopil: Prišel sem v malo občino. »Občinski urad« je bil hkrati družinska soba in spalnica. Pa to naj bi še bilo! Saj se od občine, ki je štela komaj nekaj sto ljudi, ni moglo zahtevati, da naj vzdržuje posebno pisarno. Toda revizijo izvršiti je bilo docela nemogoče. Zakaj župan ni imel niti blagajniškega dnevnika, niti vložnega zapisnika, sploh nikakršnih zapisnikov; ločenega denarja seveda tudi ne, prav za prav nobenega denarja. Pač pa je izjavil, da izda za občino toliko, kolikor prejme, in da naj to le verjamem. Kaj sem hotel drugega, nego res verjeti in v tem smislu poročati. Pokazal pa je župan dobro voljo, sedel na vlak in se takoj peljal v Ljubljano, da nabavi vse za pravilno poslovanje potrebne knjige in zapisnike.

Malo bolj neroden je bil drug primer. — Iz neke občine je bilo prijavljeno, da se je udal župan strasti, ki je ugonobila že marsikak trden kmečki dom: pijači. Revizija je odkrila res velik nered. Zakaj, odkar je zanemaril župan samega sebe, je zanemarjal seveda tudi občinsko gospodarstvo. Za več let niso bili vknjiženi niti občinski dohodki, niti izdatki. Ni težko uginiti, na čigave stroške je šlo županovo veseljačenje. V tem primeru je žalosten zlasti tale resnični dogodek: Zjutraj ob revizorjevem prihodu je bilo vsaj še mogoče govoriti z županom. Ko se je ta nekaj ur dolgočasil — revizije pač niso za smeh in kratek čas — pa se je odstranil, a ko je zvonilo poldne, so ga do kože mokrega in do nezavesti »okajenega« izvlekli iz občinske mlake sredi vasi. No, hvala Bogu, bil je le osamljen primer v dolgi dobi moje prakse v tem poslu!

Še en sličen primer, ki se sicer ni končal tako tragično — v vodi, dasi tudi v tej drugi občini župan ni bil boljši kot v prvi. Potrebna je bila dvakratna revizija, ker ni bilo računov za več let ter jih je bilo treba šele sestaviti. To pa je stvar županova in seveda odborova, ne revizorjeva. Ko je potekel za to določeni rok, sem prišel nekega dne drugič in našel župana v gostilni, kjer sem se moral oddahniti po večurni vožnji in pešhoji. V pol ure župana ni bilo več in vse iskanje je bilo zaman; nikjer ga ni bilo mogoče izslediti.

Omeniti moram, da je bil v tej občini tedaj že izvoljen nov občinski odbor, ki pa ni mogel prevzeti svojih poslov, ker se je stari župan krčevito držal svojega sedeža in se upiral oddati oblast in blagajno, ki je bila seveda prazna po njegovi »zaslugi«. Za vsako ceno je bilo treba napraviti red in prisiliti starega župana, da izroči posle takrat že izvoljenemu novemu županu. Ni kazalo drugega nego sklicati sejo novega odbora, in sicer ob — petih zjutraj, ter obkoliti hišo starega župana, da se ujame v to past. Res se je ujel, ko je prilezel ves osupel iz — čebelnjaka naravnost v objem občinskega odbora. Pustimo ob strani, kako je bilo potem in kako je bil krit primanjkljaj v blagajni. Naj bo s tem povedan samo zgled, ki naj priča, kako biti ne sme.

Bilo je zopet v drugi občini. Tudi tam so izvolili nov odbor in novega župana. Potrebna je bila revizija. Novi župan ni prejel od svojega prednika nič drugega nego nekaj brezpomembnih uradnih spisov, ki mi jih je prinesel v — peharju za kruh. Ves občinski račun pa je bil obsežen v nekaj številkah na navadnem listu polovice pole pisarniškega papirja. Pozval sem na odgovor prejšnjega župana, ki mi je poredno namežiknil rekoč, da je uradne knjige, zakonike in drugo obdržal pri sebi, češ da bi sicer vse porazgubili in pa, da bo prihodnjič itak zopet on izvoljen za županā. Pa je bil res!

Z blagajniškimi dnevniki je bil pravi križ. Vsa svoboda v upravi občinskega gospodarstva in enostavnost, ki jo je do skrajnosti prenašal deželni odbor, le nista mogli iti tako daleč, da bi le-ta kot edino nadzorno oblastvo nad občinskim gospodarstvom ne bil strogo zahteval, da se morajo voditi v redu te knjige, in sicer za občinski zaklad zase, in ločeno za ubožnega. Precej časa je bilo treba vseeno, da je bila dosežena enotnost v tem pogledu. Pa se je le še dobil župan, ki mu ni šlo v glavo, da veljajo odredbe tudi zanj in da občinski računi ne spadajo na lističe papirja, iztrgane iz starih šolskih zvezkov. Po poklicu je bil gostilničar in trgovec v mešani nemško-slovenski občini. Naročil si je nekakšen nemški koledar (Geschäfts-Vormerkblätter) ter v tega vpisoval mesečno občinske dohodke in izdatke, pri tem pa še dokazoval revizorju, kako poceni in praktično je tako poslovanje.

Naj bo dovolj te vrste predvojnih zgledov. Resnici na ljubo bodi še enkrat povedano, da so bili slični primeri osamljeni. Seveda so bile še druge pomanjkljivosti tu in tam, a na splošno se lahko reče, da so bili naši župani v ogromni večini dobri, pošteni, vestni. Zato so bili razpusti občinskih odborov ali primeri odstavitve županov silno redki. Nikoli pa ne iz kakšnih političnih, strankarskih nagibov. Politična preganjanja so bila prihranjena poznejši, povojni dobi...

Ko že pišem omenjene spomine, naj navedem dvoje, troje tudi iz povojne dobe.

Iz neke občine je dospel obvestilo, da župan gospodari z občinskim denarjem preveč po svoje. Nenadna revizija ga je pre-

senetila. Po daljšem trudu je bilo mogoče šele zbrati in vknjižiti račune in zaključiti oba blagajniška dnevnik. Pokazala sta na papirju znaten prebitok, v blagajni pa prav tako znaten — primanjkljaj. Sumnja občanov je bila upravičena: župan je založil občinski denar v svoje — vinske sode. Nakupil je namreč za ta denar vino (bil je gostilničar). Ker pa je te vrste upravljanje občinskega premoženja le preveč svobodno in take naložbe občinskega denarja niso dopustne, je moralo nadzorno oblastvo župana odstaviti.

V drugi občini je bila stvar še hujša. V pravkar navedenem primeru se je župan izmuznil mimo sodnih vrat. V naslednjem pa to ni šlo. Pri nenapovedani reviziji predvsem ni bilo mogoče ugotoviti, kakšno je denarno stanje, ker še tako močna železna blagajna ne zaleže občini nič, ako v njej ni shranjen občinski denar. Tega pa je v tem primeru imel župan v svojem žepu, odnosno ga sploh ni imel. Kaj je bilo torej mogoče storiti drugega, nego čakati, kakšen bo zaključek po izvršeni reviziji. — Med pregledovanjem prilog o dohodkih pa so prišle na dan prav porazne stvari za občino, občinski odbor in za župana. Veliko odrezkov o nakazilih po poštni hranilnici je bilo prav nerodno radiranih in na njih so bili pripisani znatno nižji zneski, nego jih je župan dejanski prejel, razliko pa porabil zase. Zagrešil je torej dvoje deliktov hkrati: ponarejanje uradnih listin in zlorabo uradne oblasti. Ovadba na državno pravdnštvo in kazen sta bili neizogibni posledici dejanja.

Nastopni primer je posebno značilen. Bilo je v večji občini, ki so ji stali na čelu odlični možje celo z višješolsko (pravniško) izobrazbo. Vendar pa v tem primeru ni imel v rokah občinske blagajne občinski načelnik, marveč so bili blagajniški posli poverjeni drugi osebi. Kam vodi pohlep po tujem denarju na eni strani, na drugi strani pa nekontrolirano zaupanje, naj priča ta primer: Takoj ob početku revizije so se pojavljale zlonamerne in hotene napake poglavitno pri vknjižbah dohodkov. Redkokdaj se dobi tak strokovnjak v radiranju, kot je bil v tej občini blagajnik. Komaj zaznatno je napravil na odrezku čekovnega nakazila iz 20.000 din 10.000. A to ne samo enkrat! Toda to je bilo vse premalo. Napravil je nameravano poneverbo še bolj pretkano. Bilo je namreč ob tistem času, ko je bil prehod v državnem valutnem poslovanju iz prejšnje kronske na dinarsko vrednost po razmerju 1 : 4. Davčne doklade in druga nakazila je prejemale občina v novi valuti, on pa je nakazila vknjiževal med dohodke sicer v istih zneskih, toda v kronski valuti, v kateri je vodil denarne knjige namenoma proti oblastvenim odredbam še celo leto, dasi bi jih bil moral voditi v dinarski valuti. — Ni treba dokazovati, kako dobro premišljen in zasnovan je bil njegov načrt obogatiti na račun javnosti, zlasti če omenimo, da je na drugi strani izdatke, ki so se glasili na pobotnicah in drugih potrdilih še v kronski veljavi, vknjiževal kot izdatke, izplačane v dinarski valuti. V prvem kot v drugem primeru je šla v njegov žep razlika treh

četrtin javnega denarja. To mu je bilo tem lažje, ker se ljudje več let niso mogli privaditi razmerju zamenjave kronske valute v dinarsko. V lastno pogubo je vodil dotičnik blagajne in denarne knjige še drugih javnih korporacij prav tako kot pri občini. Končni uspeh revizij tudi pri le-teh je bil, da je znašal skupni primanjkljaj nad poldrugi milijon. Seveda je bila temu za vse prizadete poraznemu uspehu primerna tudi kazen, ki jo je izreklo sodišče.

Zdi se mi, da je navedenih zgledov že več nego dovolj. Nemara poreče kdo, da ni nam v čast in ne lepo, če razkrivamo take vrste grehe in napake. Seveda vse to ni častno, ampak samo za tiste ne, ki se čutijo prizadete. Javnemu čutu za poštenje in javni morali pa mora biti v zadoščenje. Zakaj, kdor hoče ozdraviti rano, jo mora prej razkriti. — Mogoče bi bilo navesti še mnogo takih svarilnih zgledov prav iz predzadnjih let, ko je bila izkvarjena javna morala. Pa za ozdravljenje ranjenega čuta poštenja mora zadostovati že to, kar je navedeno v teh doživetih primerih. Z mikroskopom in povečevalnim steklom je treba revizorju včasih pregledovati račune in računске priloge. Naj bi raje vsak, ki ima opraviti z javnim denarjem, pregledal z mikroskopom in povečevalnim steklom svojo — vest, preden se spusti na polzko pot potvarjanja. Nič ne rečem: saj so mogoče napake in pomote. Toda ob pazljivosti, poštenosti in vestnosti se niti te ne smejo ponavljati.

Končam še z enim samim dogodkom iz dobe revizijskega poslovanja. Šlo je za več desetisočev občinskega denarja. Potvorba v knjigah in prilogah. Skrušen, s prekrizanimi rokami in solznimi očmi je stal pred revizorjem župan. Otroke ima, na katere naj ne pade senca madeža. Dobro: milost pred pravico! Poravnal je svoj dolg; kesal se je in opravičen je šel od tod. Zakaj, kjer ni tožnika, ni sodnika. Včasih je že tudi prav, da se zagrne kakšna nemarnost s plaščem pozabljenja. Toda grešiti na ta račun pa je vseeno neodpustljiv greh, ako izvira iz zlobnega namena.

Iz županske zveze

Poročilo o občnem zboru za leto 1939.

(Nadaljevanje.)

Razmere pri državni bolnišnici v Ljubljani, ki so že stalen predmet javne kritike, se v preteklem letu še niso v ničemer izpremenile, niti niso bili še nakazani krediti za izboljšanje. V veljavo pa je stopil novi invalidski zakon, glede katerega je županska zveza podpirala strem-ljenja invalidske organizacije. Z zboljšanjem položaja invalidov je pomagano tudi občinam, vsaj v onih primerih, v katerih bi morala invalida prevzeti v svojo oskrbo odnosno podpiranje domovna občina.

Mnogo je bilo posredovanj pri gospodu banu, ki je pokazal vedno polno razumevanje za naše težnje in nam šel povsod na roko. Zato je naša

dolžnost, da se mu tudi ob tej priliki iskreno zahvalimo. Isto velja za g. pomočnika bana in šefe oddelkov banske uprave ter ostalo uradništvo, ki nam je vedno po svoji moči pomagalo. Posebej se je treba zahvaliti gosp. banu za izdatne podpore, ki so jih dobile preobremenjene občine za znižanje nadnormalno visoke dokladne stopnje iz banovinskih sredstev. Te podpore rastejo iz leta v leto in so dosegle v preteklem letu že 772.000 din. Razen tega so bile občine deležne posredno še izdatnih subvencij iz raznih drugih banovinskih kreditov.

Industrijskim občinam bodo znana naša prizadevanja za ohranitev tako imenovanih industrijskih trošarin, to je občinskih trošarin na industrijske surovine in polizdelke in na pomožna sredstva produkcije, zlasti na industrijski električni tok. Lani so bile mnoge občine kljub boljšanju finančnega položaja še vedno nujno vezane na ta dohodek. Županska zveza je posredovala predvsem glede načelne dovolitve teh davščin, pa tudi v mnogih konkretnih primerih za posamezne občine. Dosegli smo, da je banska uprava te trošarine liberalno dovoljevala povsod, kjer so bile občini za uravnovesenje proračuna količkej potrebne. Letos je banska uprava krenila na drugo pot in teh trošarin, ki so bile znaten in zanesljiv dohodek, skoraj nobeni občini ni več dovolila. Mnenja smo, da banska uprava vendarle preveč upošteva težnje industrijskih krogov, in to v škodo občin, ki bi sicer imele sedaj, ko so dohodki iz direktnih davkov in iz trošarin na alkoholne pijače po dolgih letih prvič zopet zadovoljivi, najlepšo in marsikje edino priložnost, da investirajo nekaj več za svoje potrebe in za splošni napredek v občini. Trošarine, ki so jih imele uvedene naše industrijske občine, so bile nizke. Nikakor se ne more trditi, da bi te trošarine podraževale produkcijo tako zelo, da bi bila industrija zaradi njih prisiljena seliti se iz dravske banovine. Saj vemo, da je vzroke za selitev iskati drugje. Pomena industrije za Slovenijo se dobro zavedamo, in tako tudi naše dolžnosti, da razvoj naše industrije pospešujemo in ga s pretiranimi dajatvami ne dušimo. Zato želimo glede obdavčevanja več prostosti.

Interveniralo se je tudi pri drugih oblastvih, zlasti pri šefih pokrajinskih oblastev, in to v splošnih in v raznih konkretnih zadevah, kakor v davčnih, trošarinskih, vojaških itd.

Sledi poročilo o zastopstvu Županske zveze pri raznih javnih prireditvah večjega obsega. Stoje se počasti spomin v preteklem letu umrlega tovariša g. ministra Ivana Vesenjaka, odličnega sodelavca Županske zveze in odločnega borca za samoupravno misel. Glede našega glasila »Samouprave« poroča načelnik zopet, da je s podeželja in sploh iz krogov občinskih funkcionarjev in uslužbencev še vse premalo aktivnega sodelovanja. Uredništvo lista je navezано skoraj izključno le na sodelovanje strokovnih uradnikov banske uprave. Poziva tovariše, da se obračajo v strokovnih, pa tudi v drugih stvareh, ki se tičejo neposredno ali posredno občinske uprave, malo bolj na svoje glasilo.

Lani je bil ob občnem zboru in ob priliki senatorskih volitev, ko so bili v Ljubljani skoraj do zadnjega vsi župani, prirejen županski tečaj v večjem obsegu. Letos je tak tečaj odpadel. Vemo, da je potreba za županske tečaje in tudi potreba, da se ti tečajji decentralizirajo po upravnih ali celo sodnih okrajih, da se s tem omogoči udeležba čim več županom in občinskim odbornikom in da se snov temeljiteje predela. Organizacija tečajev, ki naj bi imeli dovoljen uspeh in ne pomenjali samo nesmotrno trošenje javnega denarja, pa je zelo težavna; deloma zaradi velikega obsega in raznolikosti materije, ki jo mora župan za uspešno vodstvo in nadziranje občinske službe poznati in ki še kar naprej raste, deloma zato, ker so bili letos zaradi odsotnosti tajnikov na njihovem tečaju župani v uradu zelo zaposleni, deloma pa zaradi velikih stroškov, za katere letos ni bilo kritja. Poskušalo pa se bo organizirati te tečaje v tekočem letu.

Sledi poročilo o skupni diplomi 322 občin, ki so bile do dneva občnega zbora izvolile predsednika senata dr. A. Korošca za častnega občana. Načelnik poroča, kako je prišlo do zamisli skupne diplome in do izvršitve zamisli, kakšna so bila dela in stroški. Nato opisuje v knjigo vezane posamezne slike, razloži pomen upodobljenih simbolov in slike razkazuje. Navzoči

si knjigo ogledajo, kolikor je bilo to v gneči mogoče. Ker te knjige morda ne bomo nikoli več videli in pa da si ohranimo spomin nanjo, je Županska zveza dala izdelati fotografske reprodukcije vseh slik iz knjige ter značilnega besedila. Fotografirala se je tudi knjiga na zunaj in omarica, v kateri bo ta knjiga shranjena. Te reprodukcije bodo zbrane v spominski album lične zunanosti. Vabijo se vsi tovariši, da ga za svojo občino in eventualno tudi zase zanesljivo nabavijo, ker nam bo dragocen spomin na zgodovinsko svečanost in tudi lep okras županove mize.

Tajniško poročilo

je podal tajnik Županske zveze g. J. Strnad. Število članov je od zadnjega občnega zbora sem naraslo za osem, in sicer za dve občini in šest drugih članov. Tako imamo danes včlanjenih 218 občin in 1299 drugih članov. Ako upoštevamo dejstvo, da je vseh občin 407, vidimo, da je včlanjena komaj dobra polovica občin. Precej občin je namreč takih, da je včlanjen samo župan, uživa pa njegova občina proti članarini 5 din iste ugodnosti kakor ona, ki plačuje članarino od davčnega predpisa, ki znaša večkrat po sto ali tudi več dinarjev. Včlanite tudi občine kot take!

Sledi poročilo o podrobnem delu tajništva, ki ga zaradi pomanjkanja prostora v podrobnostih ne moremo priobčiti. Odborovih sej je bilo 13, spisov 618, med njimi 58 spomenic in predstavk na oblastva.

Županska zveza je sodelovala tudi pri organiziranju tečajev za občinske tajnike, ki smo jim poskrbeli prehrano in stanovanje po čim nižji ceni.

Pisarno smo imeli pri Kmečki zvezi, ki pa nam jo je zaradi pomanjkanja prostora odpovedala že pred šestimi meseci. Zaradi tega je bilo poslovanje Županske zveze skrajno otežkočeno. Konec meseca se preselimo v lastne prostore pri »Zadružni zvezi« na Tyrševi cesti. Za porto-znamke smo izdali v pretečenem letu nad 300 din! Zato prosimo, da pošto vedno frankirate! Naročite zanesljivo tudi že zgoraj omenjeni spominski album, ki bo imel 35 slik in bo stal, ako ga naroči vseh 322 občin, ki so bile izvolile dr. Korošca za častnega člana, samo 70 din.

Blagajniško poročilo

je podal blagajnik g. A. Umnik. Blagajna je imela v preteklem letu

dohodkov	75.538,25 din
izdatkov	71.257,50 ..
Prebitek	4.280,75 din

Račun se vodi ločeno za »Samoupravo« in ločeno za članarino Županske zveze. Dolga je 8000 din. Prevezli smo od bivše Županske zveze čekovni račun števil. 10.605 in prosimo, da se zdaj poslužujete teh položnic. To poslovno dobo je bila Županska zveza navezana popolnoma na lastne dohodke iz članarine in iz naročnine na »Samoupravo«.

Po krajši debati k poročilom načelnika, tajnika in blagajnika je predlagal tovariš g. H. Lebinger, župan iz Litije, da se sklene in predloži na pristojna mesta naslednja

resolucija:

Slovenski župani kot zakoniti zastopniki občin in po njih predstavniki slovenskega naroda, zbrani na rednem letnem občnem zboru Županske zveze v Ljubljani dne 11. junija 1939, pozdravljamo delo kraljevske vlade za sporazum med bratskima narodom Srbi in Hrvati. Zakaj prepričani smo, da bo sporazum omogočil uresničenje tudi naših stremljenj in zahtev ter da pridemo tem potom do izgraditve samoupravnega sistema do najnižjih edinic, občin. S tem se bo uresničila tudi naša, ob vsaki

priliki poudarjana zahteva po ustanovitvi samouprav višje stopnje in po dekoncentraciji državne uprave, kar edino bo dalo jamstvo za gospodarski in kulturni razvoj, kakršen odgovarja potrebam, kulturni stopnji in sposobnostim slovenskega naroda. Prepričani smo, da bo izgraditev samouprav prinesla novo življenje v vse javne ustanove, v ljudstvo pa veliko zadovoljnost, kar vse bo državo močno okrepiło in jo konsolidiralo. Pozdravljamo tudi iskrena prizadevanja obeh bratskih narodov samih, da se sklenc odkritosrčen in trajen sporazum, ter jima želimo popolnega uspeha.

Zahtevamo, da se takoj in brez odlašanja izvrši dekoncentracija in decentralizacija javne uprave na temelju pooblastil, danih kraljevski vladi v § 114. letošnjega finančnega zakona. Posebej zahtevamo, da se po pooblastilu iz § 54. finančnega zakona takoj izvršijo izpremembe zakona o občinah in zakona o mestnih občinah v smeri decentralizacije. Za nepotrebno namreč smatramo, da bi se izpremembe, ki se morejo izvršiti že v okviru sedanje ustave in na podlagi sedanjih pooblastilnih zakonov, odlagale na sklenitev sporazuma in na novo ureditev države, zlasti še, ker bo ta ureditev očividno predvidela daljšo prehodno dobo za izvršitev obsežnih organizacijskih sprememb in bi bili interesi naših občin s tako dolgim odlaganjem preveč oškodovani.

P o n a v l j a m o naslednje zahteve, iznesene že na lanskem občnem zboru, ki pa jim doslej še ni bilo ugodeno:

1. razbremenitev občine v poslih prenesenega delokroga in izdatkih za te posle, zlasti vzdrževalnih stroških za sreska načelstva, katastralne uprave in meroizkusne urade, ki naj jih v celoti prevzame država;

2. poenostavitev poslovalnih predpisov za občine;

3. razširitev finančne oblasti občine na druge vire iz neposrednih in posrednih davkov, da se občini omogoči bolj smotrna razdelitev bremen na prebivalstvo;

4. ukinitvev vseh poslov in izdatkov občine za železniški in poštni promet;

5. sprememba knjiženja vplačanih davkov v smeri, da se bodo davki, kakor prihajajo, procentualno razdeljevali na državo in samouprave, ne pa da se iz njih najprej zadovolji država, iz preostanka pa šele samouprave, kakor se to še vedno vrši;

6. sprememba sedanjih zakonov in uredb glede prispevanja k stroškom za osnovno šolstvo in osnovno strokovno šolstvo v smeri, da prevzame sorazmerni del financiranja država, ki si je bila prisvojila pravico, odrejati šolsko obveznost, vzgojo in izobrazbo;

**Opozorjamo na novi naslov županske zveze:
Ljubljana, Tyrševa cesta št. 38 (prilijte)**

7. takojšnja otvoritev kredita za opremo kirurškega paviljona državne splošne bolnišnice v Ljubljani in sploh izboljšanje nevezdržnih razmer v tej bolnišnici;

8. večje upoštevanje dravske banovine pri državnih podporah za pasivne kraje, pri subvencioniranju javnih del na cestah, mostovih, propustih in pri hidrotehničnih delih, povečanje prispevka države na 1 km državnih cest v dravski banovini, upoštevajoč veliko obtežbo, pomen in promet teh cest, večje upoštevanje dravske banovine glede njenega deleža pri vseh materialnih izdatkih ministrstva za zgradbe, revizija porazdelitve državnih in banovinskih cest in povišanje državnih kreditov za javna dela v dravski banovini vobče;

9. sprememba zakona o lovu v smeri večje zaščite kmetijstva ter pooblastitev bana dravske banovine, da sme za to banovino določbe lovskega zakona sam spremeniti;

10. dovolitev polovične voznine po železnicah na ozemlju banovine županom kot izvrševalcem državnih poslov;

11. rešitev vprašanja sodobne ubožne oskrbe v smeri zgraditve velikih ubožnic ob sodelovanju države, banovine in občin ter popolne odprave sedanjega nesocialnega načina oskrbe od hiše do hiše.

Protestiramo proti uvedbi državne takse na prenočevanje tujcev v zdraviliških, letoviških in klimatskih krajih, ki je bila pred kratkim s pravilnikom k zakonu o zdravstvenih skladih kraljevine Jugoslavije nepričakovano vpeljana. S to novo dajatvijo bo prenočevanje tujcev podraženo in tujski promet oviran, ne da bi občina dobila za to kak ekvivalent. Kajti dočim se dohodki občinskih prenočninskih taks uporabljajo strogo samo za tujskoprometne namene in služijo oploditvi tujskega prometa in posredno s tem zvišanju naših dohodkov, je državna taksa fiskalnega značaja in se bo morala odvajati v centralni fond. Poleg tega je dobila občina s tem nov posel, ker mora to državno davščino pobirati ona in jo odvajati davčnim upravam.

Proračuni tako podeželskih kakor mestnih občin naj se ne glede na višino doklade odobravajo po banu. Enako naj bo ban pristojen tudi za odobritev vseh proračunov okrajnih cestnih odborov.

Izda naj se odredba, da bo županom dovoljen vpogled v vse davčne knjige.

Takoj naj se dogradi in izpopolni bolnišnica v Mariboru.

Resolucija je bila z nekaterimi, od več županov predlaganimi dodatki, ki so pa v gornje besedilo že vneseni, soglasno sprejeta.

Prečitala sta se nato še dva samostojna predloga občine Toplice, in sicer zelo umesten predlog o združitvi občinskega in vseh proračunov raznih skladov v enoten občinski proračun, v katerem bi se skladi obravnavali kot poglavja, ter skladno s tem o poenostavljenju blagajniškega poslovanja; dalje predlog v neki vojaški zadevi. Oba predloga sta se odkazala odboru v proučitev in izdelavo.

Ker se je bližala ura slovesnosti izročitve diplome dr. A. Korošču in je bilo treba oditi v veliko dvorano, kjer so se že zbirali povabljeni odličniki in občinstvo, je načelnik sklenil debato in lepo uspeli občni zbor zaključil.

Uprašanja in odgovori

Občinska trošarina od vina in žganja, dobavljenega od proizvođačnika neposredno potrošniku.

Neki tukajšnji vinogradnik vam je poslal brošuro, izdano od Društva vinogradnikov in sadjarjev v Osijeku pod naslovom: »Apel osječkih vinogradara«. Brošura vsebuje eno razsodbo upravnega sodišča v Zagrebu in dve razsodbi državnega sveta, s katerimi se tožitelju-vinogradniku priznava pravica do vrnitve občinske trošarine, pobrane od mestnega poglavarstva v Osijeku (oziroma Zagrebu) za vino (oziroma žganje) lastnega pridelka, ki ga je bil dobavil tožitelj neposredno potrošniku. Dalje poziva brošura vse vinogradnike, da s skupno protiakcijo preprečijo akcijo »Zveze mesta«, ki hoče sedaj s spremembo zakona doseči za mestne občine pravico, da pobirajo trošarino od vsega vina in žganja, ki se v mesto uvozi in tam potroši, hoče torej vzpostaviti položaj, kakor je bil pred letom 1932. Naš vinogradnik trdi, da veljajo omenjene razsodbe tudi za dravsko banovino in tudi za podeželske občine, ter zahteva, da prenehamo pobirati trošarino od vina, ki ga kupi potrošnik neposredno od vinogradnika. — Prosimo pojasnila, ali ima ta vinogradnik prav. Ako ima prav, se vrnemo v stanje, kakršno je nastalo leta 1932, in občinske finance bodo zopet utrpele ogromno škodo. — Obč. S.

Odgovor: Brošura nam je znana. V omenjenih razsodbah tolmačita upravno sodišče v Zagrebu in državni svet izjemno določbo pripombe 3. k § 2. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 18. IV. 1932 (»Služb. list« št. 337/33 ex 1932) tako, da velja tudi za občinsko trošarino, to se pravi: proizvođačniki, ki prodajajo vino in žganje lastnega pridelka in z lastnega zemljišča v znanih minimalnih količinah (v domačem kraju nad 5 litrov, ako je ta kraj vas, ter nad 10 litrov, ako je trg ali mesto, izven domačega kraja pa nad 50 litrov, za žganje nad 25 litrov naenkrat), se ne smatrajo za točilce na drobno in ne plačujejo nobenih trošarin, tudi občinske ne. Tako vino in žganje je sploh prosto vseh trošarin.

Verjamemo vam, da bo imelo to tolmačenje, ako bi se v praksi splošno uveljavilo in izvrševalo, zelo škodljive posledice za občinsko gospodarstvo, ker bi brez dvoma zopet vzcvetelo tihotapstvo, kakor je leta 1932 in v sledečih letih. V tej kočljivi zadevi vam moremo dati le naslednji nasvet:

1. Za območje vaše občine velja vaš, od banske uprave odobreni pravilnik za izvrševanje obč. proračuna. Po tem pravilniku je oproščeno obč. trošarine samo vino lastnega pridelka za lastno potrebo, dalje prežitkarsko, bersko in mašno vino. Drugih oprostitev ni. Ta pravilnik uveljavite nasproti vsakemu zahtevku po vrnitvi že plačane trošarine ali ugovoru proti plačilnemu nalogu itd., ki bi zahtevali trošarinsko prostost, sklicujoč se na zgoraj cit. zakon iz leta 1932 ali na omenjene razsodbe.

2. Se vedno je v veljavi razpis kr. banske uprave z dne 3. II. 1934, II št. 18581/1 — imate ga v zbirki načelno važnih razpisov pod geslico »Občinske davščine« št. 5 —, po katerem se pobira občinska trošarina od vsega vina in žganja, ki se postavi na ozemlju občine v promet za potrošnje, ne glede na to, ali postavijo to vino (žganje) v promet proizvođačniki ali trgovci.

3. Zgoraj omenjeni razsodbi državnega sveta nista bili izdani v občni seji drž. sveta. Zato nimata splošne veljavnosti in nista obvezni za upravnosodna in upravna oblastva. Veljata pač samo za dotična konkretna primera in za tožitelja, to je za gg. H. Hofmana iz Osijeka in dr. A. Živkovića iz Zagreba.

Pobirajte torej svojo trošarino mirno naprej, kakor ste jo doslej, ter zavračajte morebitne zahtevke po oprostitvi z gornjimi razlogi. Isto priporočamo tudi ostalim občinam. Razvoj te zadeve, ki ponovno razburja vinogradniške kroge in občine, zasledujemo in bomo o njem o pravem času poročali.

Poraba letnega obračunskega prebitka.

V proračunski tiskovini za leto 1938/39 je med dohodki v partiji 6/7 posebna postavka za blagajniški prebitek iz leta 1936/37, v proračunski tiskovini za leto 1939/40 pa te postavke ni več. Ni mi jasno, kaj je hotela banska uprava s tem izraziti. Mogoče to, da letnega prebitka, ki se pokaže ob letnem zaključku, ni treba več vnašati med proračunske dohodke? — O. S.

Odgovor: Po § 93. z. o. se porabijo doseženi presežki proračunskega leta za plačilo obveznosti iz prejšnjih let, ki se prepisejo iz knjige dolgov in terjatev v spisek obveznosti po čl. 37. pravilnika o finančnem poslovanju v občinah. Lahko pa se zgodi, da je letni prebitek večji, kakor znašajo obveznosti, ali pa da obveznosti sploh ni. Za tak primer nima niti zakon o občinah, niti pravilnik določila, da mora občina vnesti prebitek v občinski proračun. Banska uprava je odredila s posebno okrožnico leta 1934, da smeje občine izrabiti prebitek, če nimajo obvez iz prejšnjih let, za kritje izrednih potrebščin v obliki naknadnega ali izrednega kredita.

Da bo stvar bolj jasna, vzemimo konkreten primer iz priložnice »Občinsko blagajniško poslovanje«. Blagajniški prebitek je znašal konec računskega leta 60.903 din. Od tega zneska se je po sklepu občinskega odbora na obračunski seji dne 5. julija 1939 porabilo 2407 din za neporavnane obveznosti, ki so se vnesle med izdatke še v isti blagajniški dnevnik. Končni prebitek 58.496 din je občinski blagajnik prenesel takoj med dohodke v blagajniški dnevnik za naslednje leto 1939/40. Ker v proračunu za leto 1939/40 ni na račun prebitka iz prejšnjega leta ničesar predvidenega, predstavlja dejanski prebitek preko proračuna (več) prejeti dohodek, ki ga lahko občinski odbor porabi za izredne potrebščine v obliki naknadnega ali izrednega kredita po § 100. z. o. in to v proračunskem letu 1939/40.

Občinski odbor lahko že na obračunski seji sklepa o porabi prebitka, mora pa biti na dnevnem redu posebna točka pod naslovom: poraba letnega prebitka, in pod to točko se sklepa samo o prebitku, ki je še preostal, ko so že krite neporavnane obveznosti po spisku (čl. 37. pravilnika). V našem primeru znaša ta prebitek 58.496 din. Obračun sestavlja občinska uprava in ta predlaga občinskemu odboru porabo prebitka. Ker se naknadni in izredni krediti odobrujejo po 4. odst. čl. 21. pravilnika na isti način kakor občinski proračun, mora biti predlog občinske uprave razgrnjen na občni vpogled občinstvu skozi dobo 5 dni in razgrnitev razglašena (glej okrožnico kr. banske uprave II št. 17104/1 z dne 13. maja 1939). Overjen izvleček zapisnika seje občinskega odbora je predložiti bankski upravi v odobritev. Prebitek, ki je že prenesen v blagajniški dnevnik za leto 1939/40, se ne more porabiti za naknadne kredite v proračunskem letu 1938/39, ker je rok za angažiranje kreditov potekel že leta 1939.

Če bi občina ne porabila prebitka za naknadni ali izredni kredit, more občinski odbor skleniti, da se prebitek vnese med dohodke v občinski proračun, toda šele v onem proračunu, ki se sestavi po zaključku računskega leta. V našem primeru bi se smel prebitek 58.496 din vnesti v proračun za leto 1940/41. Nikakor ni priporočljivo vnašati prebitke v občinski proračun. Prebitki niso redni proračunski dohodki in so zelo odvisni od ugodnega ali neugodnega gospodarskega položaja davkoplačevalcev. Lahko se zgodi, da naslednje leto letni zaključek ne bo izkazoval prebitka in bo ta dohodek v blagajniškem dnevniku popolnoma izpadel. Občinsko gospodarstvo bo zaradi tega resno ogroženo; kajti v proračunu je izkazan prebitek, v resnici ga pa ni. Tudi ni znak solidnega občinskega gospodarstva, če stopnja občinskih doklad v proračunu enkrat občutno pade, drugič pa se zopet visoko dvigne. Če ima občina prebitek, stori dosti bolj pametno, da ostane ta prebitek v občinski blagajni kot nekaka obratna glavnica za tiste mesece, ko še ni proračunskih dohodkov. Pozneje pa naj se prebitek naloži v kak denarni zavod kot rezervni sklad za slabe čase, če ni drugih potrebščin. Kako krvavo bi bile občine rabile tak fond v letih zadnje gospodarske krize, pa ga ni bilo!

Ker naj se prebitki ne vnašajo v občinski proračun, zato tudi ni v tiskovini te postavke.

K temu vprašanju še pripominjamo, da imajo v državah s pretežno industrijskimi, torej močno od trenutne konjunktore odvisnimi občinami, kakor na primer v sosedni Nemčiji, občine s posebnimi zakoni urejeno dolžnost, da v dobrih letih nalagajo »izravnalne« rezerve za slaba leta (gl. »Samoupravo« leta 1937, str. 28).

Razpis občinskih volitev v letu 1939

Občinskemu odboru v tukajšnji občini je potekla poslovna doba že v marcu t. l. Javili smo to pravočasno nadzorni oblasti, ki pa novih volitev še do danes ni razpisala. Čuje se nekaj, da občinskih volitev sploh ne bo vse dotlej, da se država na podlagi sporazuma med Hrvati in Srbi na novo uredi. Takrat da bodo izdani novi volivni zakoni s tajnim glasovanjem itd. urejeni, ali so te vesti resnične in ali se sploh more občinskemu odboru funkcijska doba podaljšati preko zakonitih treh let. — Obč. K.

Odgovor: Razpisa občinskih volitev za vašo občino ne zadržuje sporazum, temveč namen kr. banske uprave, da uredi poslovno dobo vseh občinskih odborov v dravski banovini enotno tako, da se bo po možnosti v vseh občinah iztekla na en in isti dan. Komasaacija občin namreč, ki je v ostalih banovinah ni bilo, je pri nas zavlekla občinske volitve čez celo leto, kar administracijo precej moti. Dočim se v drugih banovinah tudi občinske volitve vršijo v enem dnevu za vse občine naenkrat, jih imamo pri nas skoraj vsako nedeljo, oziroma bi jih imeli, če bi jih banska uprava odredjala tudi letos točno tako, kakor potekajo posameznim obč. odborom poslovne dobe. Pretežni del občin dravske banovine je imel zadnje volitve v dneh 25. oktobra in 6. decembra 1936. Pričakovati je torej, da bodo razpisane letos volitve obč. odborov pozno v jeseni, ali tekom zime, ko bodo poslovne dobe povsod potekle. Volilo se bo očitno še po sedanjih zakonih, ker ni dosti verjetno, da bodo do takrat — tudi če bo sporazum res v kratkem sklenjen — že izdelani in uveljavljeni novi organizacijski zakoni. Zanesljivo tega seveda ne moremo vedeti.

Če pride res v kratkem do sporazuma, ki se nam po časopisju že pol leta vsak dan napoveduje, ni izključeno, da bodo jeseni razpisane volitve za prav vse občine v banovini, tudi za one, kjer odboru poslovna doba do takrat še ne bo potekla.

Podaljšanje poslovne dobe občinskemu odboru na opisani način ni ravno protizakonito. Sklepi vašega odbora so polnoveljavni, to že glede na jasno določbo § 53. zakona o občinah, po katerem posluje stari odbor do prevzema poslov po novem odboru.

Odobritev za najetje kratkoročnih posojil.

Občinski odbor je sklenil najeti kratkoročno posojilo 10.000 din kot prispevek k elektrifikaciji občine. Posojilo bomo vnesli v prihodnji proračun za leto 1940/41 in ga tudi v tem letu plačali. Nekje sem čital, da za takšna kratkoročna posojila ne rabijo občine odobrenja ministrstva za finance. — Prosim za pojasnilo. — O. M.

Odgovor: Po § 81. zakona o občinah je potrebna odobritev ministrstva za finance za vse sklepe občinskega odbora, s katerimi se vežejo občinske finance preko dobe, katero traja mandat občinskega odbora. Ta doba pa ne znaša vedno polna 3 leta, marveč je lahko tudi krajša. Če je občinski odbor sklenil najeti kratkoročno posojilo proti koncu svoje triletno poslovne dobe, traja ta doba lahko samo nekaj mesecev, to je od dneva sklepanja do novih volitev. V vašem primeru si boste morali preskrbeti tudi za kratkoročno posojilo odobritev ministrstva, ker je mogoče, da bo o prihodnjem proračunu sklepal že novi občinski odbor, ki ga bo vezal sklep sedanjega odbora o vračilu posojila le, če bo ta sklep odobrilo ministrstvo za finance po § 81. z. o. Če bi pa bilo kratkoročno posojilo vrnjeno še v poslovni dobi sedanjega odbora, bi za tako posojilo ne rabili ministrske odobritve — seveda, če bi jo izrecno ne zahteval posojilodajalec — marveč samo odobritev banske uprave po § 100. z. o. za naknadni, oziroma izredni kredit.

Kam se steka kazenska trošarina?

Naša občina pobira vse občinske trošarine sama z lastnimi uslužbenci, tako tudi trošarino od alkoholnih pijač. Stranke plačujejo trošarinske zneske po poštni položnici na čekovni račun občine in ne na čekovni račun banovine. Sem se stekajo tudi kazenske trošarine, če se kdo zaloti, da je s predmeti, ki so podvrženi plačilu občinske trošarine, tihotapil. — Prosimo za pojasnilo, ali mora tudi naša občina izvajati predpis čl. 60 zakona o državni trošarini, ki pravi, da gre tretjina kazenske trošarine ovaditelju, tretjina fondu finančne kontrole in le tretjina v občinsko blagajno. Mnenja smo, da gre v sa kazenska trošarina v občinsko blagajno, ker nimajo organi finančne kontrole pri nas s pobiranjem občinske trošarine nobenega posla. Ali je naše mnenje pravilno? — O. V.

Odgovor: V vašem primeru, ko pobira občina občinske trošarine sama brez vsakega sodelovanja organov finančne kontrole, gre sicer res vsa kazenska trošarina v občinsko blagajno, ima pa ovaditelj pravico do izplačila tretjine kazenske trošarine po odbitku vseh upravnih stroškov. Večina občin pa ne pobira občinske trošarine od alkoholnih pijač sama, marveč jo pobirajo organi finančne kontrole, obvezniki pa plačujejo zneske po poštnih položnicah na čekovni račun banovine. Na bansko upravo gre tudi prepis odločbe o plačilu kazenske trošarine. V tem primeru se morajo predpisi čl. 60 zakona o državni trošarini izvajati in banska uprava sama porazdeli na podlagi predpisa odločbe kazensko trošarino na tri dele. Mogoč je še tretji primer: občinsko trošarino pobira finančna kontrola, stranke pa je ne plačujejo na čekovni račun banovine, marveč s pošto položnico na čekovni račun dotične občine. Taka občina mora hkrati s kazensko odločbo izdati razdelilnik o podelitvi kazenske trošarine po čl. 60 zakona o državni trošarini. Vsa kazenska trošarina se plača s pošto položnico ali tudi v gotovini v občinsko blagajno, iz te pa se predkaže tretjina fondu finančne kontrole in tretjina ovaditelju.

Uslužbenski davek.

V knjigi »Občinsko blagajniško poslovanje« je na str. 45 pod točko 4 c) pojasnilo, da so oproščeni uslužbenskega davka službeni prejemki, ki ne dosegajo eksistenčnega minima, ki znaša na mesec 400 din. Prosimo za pojasnilo, na kakšni osnovi zahteva davčna uprava plačilo uslužbenskega davka od našega predsednika občine, ki dobiva na mesec plače 300 din. Te plače ni smatrati za nagrado, ki se izplačuje samo od časa do časa po čl. 96 zakona o neposrednih davkih, marveč za redno mesečno plačo, odobreno v statutu po § 75. z. o. Predsednik tudi nima nikakih drugih rednih službenih prejemkov. — O. K.

Odgovor: Kakor je iz gornjega vprašanja razvidno, se še vedno najdejo davčne uprave, ki predpisov zakona o neposrednih davkih ne tolmačijo pravilno. Vaš primer smo predložili dravski finančni direkciji v Ljubljani s prošnjo za pojasnilo. To pojasnilo se glasi dobesedno:

»Predsednik občine, ki ima 300 din mesečne plače, je oproščen uslužbenskega davka v smislu določil čl. 95 zak. o neposrednih davkih, kolikor razen teh ne uživa drugih rednih službenih prejemkov.«

Uradnik, ki je predpisal predsedniku plačilo uslužbenskega davka, ni razumel lestvice iz § 95. zakona o neposrednih davkih in je bil mnenja, da je zakonski odbitek 400 din že v lestvici upoštevan. Zato je predpisal uslužbenski davek po 2. stopnji lestvice od 201—300 din 6 din. Bolj pregledna je lestvica v zgoraj omenjenem priročniku na strani 125, kjer je že zakonski odbitek upoštevan. Iz te lestvice je razvidno, da znaša uslužbenski davek pri plači od 401—600 din 4 din in šele pri plači od 601—700 din 6 din, do 400 din pa so službeni prejemki uslužbenca, ki je brez otrok v starosti do 18 let, oproščeni uslužbenskega davka. Uslužbenec, oziroma predsednik občine z enim otrokom do 18 let pa plača uslužbenski davek šele od plače 501 din dalje, z dvema otrokoma od 601 din dalje itd.

Redni službeni prejemki so oproščeni polodstotne pobotniške kolkovine.